

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Oproep tot erkenning en financiering van een Steunpunt voor
Beleidsrelevant Onderzoek voor het thema Omgeving en Gezondheid (2022-
2027) ter uitvoering van de 5de cyclus van het Vlaams Humaan
Biomonitoringprogramma**

In het kader van de Beleids- en Begrotingstoelichtingen Omgeving en Natuur en Welzijn (2022) en ter uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie PFAS, wordt een **beleidsdomein-overschrijdende kennishub Omgeving en Gezondheid** opgericht. Deze vormt een toegevoegde waarde voor het Vlaamse beleid rond omgeving en gezondheid omdat het een meer geformaliseerde en gestructureerde samenwerking rond omgevings- en gezondheidsthema's garandeert, kennisuitwisseling stimuleert en de beleidsvertaling ervan over de beleidsdomeinen heen versterkt.

Een belangrijk onderdeel van de kennishub vormt het uitvoeren van het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma VHBP (meten van de aanwezigheid en gezondheidseffecten van omgevingsfactoren in de mens) dat sinds 2002 de wetenschappelijk onderbouwde basis vormt voor concreet Vlaams omgevings- en gezondheidsbeleid.

De huidige oproep tot erkenning van een steunpunt Omgeving en Gezondheid richt zich tot de uitvoering van de 5de cyclus van het VHBP en heeft een brede inhoudelijke focus: chemische stoffen met specifieke aandacht voor tijdstrends, gezondheidseffecten en humane opnameroutes, hinder(perceptie), welbevinden in relatie tot de leefomgevingskwaliteit, natuur en gezondheid, relatie ruimte(gebruik)- klimaat- gezondheid, natuur en gezondheid, innovatieve monitoringstechnieken, gezondheidsimpact geluid.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Kadering in steunpuntenbesluit

De organisatie en erkenning van het Steunpunt Omgeving en Gezondheid valt binnen het beleidsveld omgeving en het beleidsveld gezondheid. Om haar beleid in prioritaire domeinen wetenschappelijk te ondersteunen, erkent en financiert de Vlaamse Regering sinds 2001 Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. Het regelgevend kader voor dit steunpuntenprogramma is vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 september

//

2006 betreffende de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek, verder omschreven als het **Steunpuntenbesluit** en de wijzigingen zoals toegevoegd op 19 februari 2014. Hierin wordt een steunpunt omschreven als “een entiteit in de schoot van één of meer initiërende universiteiten of hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap” met als opdracht “het verzamelen, analyseren en ontsluiten van beleidsrelevante gegevens, het uitvoeren van beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek en het verlenen van wetenschappelijke dienstverlening”.

Op 3 juli 2015 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de **conceptnota beleidsrelevant onderzoek** (VR 2015 0307 DOC.0688). Hierin worden de beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid geresponsabiliseerd om - met eigen middelen - zelf keuzes te maken en initiatieven te nemen inzake beleidsrelevant (wetenschappelijk) onderzoek, en dit zowel op lange als op korte termijn, via projecten of binnen een kader. In de conceptnota wordt aangegeven dat het de beleidsdomeinen vrij staat om de steunpunten-structuur te gebruiken om de kennisnoden van het beleid in te vullen, en dat ze zelf de werkwijze, de duur, de vorm en de inhoud (van de oproep, de selectie- en erkenningsprocedure, ...) kunnen bepalen. Aldus werd de coördinatie van de procedure (en de werking) van het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek toevertrouwd aan de functioneel aansturende ministers van elk beleidsdomein. Het vierde steunpunt Milieu en Gezondheid startte in 2016 en werd afgerond in 2020.

Invulling beleidsprioriteiten

De steunpunten moeten de beleidsvoorbereiding ondersteunen door middel van het uitvoeren van onderzoekswerk dat gericht is op voor het beleid relevante problemen met aandacht voor de prioriteiten vastgelegd in de beleidsnota's Omgeving en Welzijn en de verschillende concrete doelstellingen zoals geformuleerd in de respectievelijke **Beleids- en Begrotingstoelichtingen Omgeving en Natuur en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** (2021 en 2022).

In dit kader wordt een beleidsdomein-overschrijdende kennishub Omgeving en Gezondheid opgericht. Deze vormt een toegevoegde waarde voor het Vlaamse beleid rond omgeving en gezondheid omdat het een meer geformaliseerde en gestructureerde samenwerking rond omgevings- en gezondheidsthema's garandeert, kennisuitwisseling stimuleert en de beleidsvertaling ervan over de beleidsdomeinen heen versterkt.

Een belangrijk onderdeel van de kennishub vormt het uitvoeren van het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma (VHBP), meten van de aanwezigheid en gezondheidseffecten van omgevingsfactoren in de mens) dat sinds 2002 de wetenschappelijk onderbouwde basis vormt voor concreet Vlaams omgevings- en gezondheidsbeleid. De huidige oproep tot erkenning van een Steunpunt Omgeving en gezondheid richt zich tot de uitvoering van de 5de cyclus van het VHBP. De rechtsbasis voor het VHBP ligt mede in het decreet betreffende het preventief gezondheidsbeleid van 21 november 2003: artikel 54.

De werking van het Steunpunt Omgeving en Gezondheid behelst bijgevolg een essentieel onderdeel van het noodzakelijke beleidsvoorbereidende onderzoek inzake omgeving en gezondheid. De onderzoeksresultaten van het steunpunt vormen de daadwerkelijke basis voor concreet beleid dat wordt uitgewerkt binnen de betrokken leefmilieu- en gezondheidsadministraties. Om dit te stimuleren zal op proactieve wijze en verstrekt samengewerkt worden met betrokken beleidswerkgroepen (werkgroep risicobeheer chemische stoffen, overlegplatform gezonde publieke ruimte, beleidsplatform omgevingskwaliteit,...) en worden de jaarplannen, jaarverslagen ook ter goedkeuring aan de betrokken leidend ambtenaren en inhoudelijk bevoegde ministers voorgelegd.

////////////////////////////////////

Voor de selectie van het Steunpunt Omgeving en Gezondheid worden de volgende beoordelingscriteria gehanteerd:

- Wetenschappelijke selectiecriteria
 - de wijze waarop de onderzoeksvragen worden aangepakt, gepland en voorgesteld;
 - de wijze waarop alle aspecten van de opdracht evenwichtig worden ingevuld;
 - het in het verleden verricht wetenschappelijk onderzoek dat relevant is voor het onderzoeksbeleidsplan;
 - de wijze waarop de kwaliteitsborging intern georganiseerd wordt.
- Beleidsrelevante selectiecriteria
 - de wijze waarop de prioritering van wetenschappelijke resultaten naar het beleid toe wordt gerealiseerd (kennisoverdracht);
 - de systematiek en consistentie in de wijze waarop de onderliggende onderzoeksdata raadpleegbaar en herbruikbaar worden gemaakt voor de overheid en hun afstemming met bestaande dataplatformen binnen de beleidsdomeinen Omgeving en Volksgezondheid en internationale platformen;
 - het in het verleden gepresteerd beleidsrelevant werk.
- Management en efficiëntiecriteria
 - vanuit beleidsrelevant oogpunt, de institutionele organisatie van het Steunpunt Omgeving en Gezondheid;
 - de voorgestelde taakverdeling tussen de entiteiten die er deel van uitmaken en de voorgestelde managementaanpak, de coördinatie en samenhang tussen de deelnemende onderzoeksgroepen en het geïntegreerd samenwerken tussen de verschillende disciplines;
 - het aantrekken van expertise;
 - de manier waarop men flexibel kan inspelen op korte termijnvragen;
 - de prijsbepaling voor de extra onderzoeken en de consultancyopdrachten (vb. prijs per VTE, overhead, enz...).

De toetsing aan de selectiecriteria gebeurt aan de hand van de schaal “onvoldoende, voldoende, goed, zeer goed”.

Een panel van experts en de stuurgroep van het steunpunt Omgeving en Gezondheid, aangewezen door de functioneel aansturende minister, toetsen de erkenningsvragen aan de diverse selectiecriteria.

De functioneel aansturende ministers bundelt en coördineert de adviezen van het panel van experts en de stuurgroep van het steunpunt Omgeving en Gezondheid. De functioneel bevoegde ministers brengen een gemotiveerd voorstel uit bij de Vlaamse Regering omtrent de erkenning van het steunpunt en de betoelaging ervan.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voor de financiering van het Steunpunt Omgeving en Gezondheid wordt het bedrag dat nodig is geraamd op de bedragen vermeld in onderstaande tabel.

Jaar	Financieringsbron	Bedrag (in euro)
2022-2023	Financiering dOMG QB0-1QCE2NA-WT (BA 1QC121)	659.000
	Financiering AZG GEO-1GDF2JA-WT (BA GD330)	50.000

////////////////////////////////////

Dit jaarlijkse bedrag is nodig om de verschillende onderzoeksvragen als geheel te kunnen behandelen en hiervoor in Vlaanderen ook in de toekomst voldoende kritische massa te kunnen behouden. Dit is ook belangrijk voor de Vlaamse uitstraling op Europees niveau inzake omgeving en gezondheid. Immers, op basis van de Vlaamse expertise rond humane biomonitoring (HBM) en beleidsvertaling ervan speelt Vlaanderen (op specifieke en te waarderen vraag van de Europese Commissie) momenteel een sleutelrol in het nieuwe, pas gestarte Partnership on Chemical Risk Assessment op Europees niveau (PARC). PARC laat toe om resultaten en kennis van het VHBP *in kind* in te brengen waardoor Europese financiering naar Vlaanderen zou terugvloeien. De Europese Commissie stelt als voorwaarde om een sleutelrol op te kunnen nemen dat lidstaten beschikken over een eigen wetenschappelijk hoogstaand nationaal of regionaal HBM-programma.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, van 19 september 2022 gaat als bijlage 4.

B. ESR-TOETS

Geen ESR-impact, het budget wordt budgetneutraal vrijgemaakt binnen de gestemde uitgavenbegroting van het beleidsdomein Omgeving en het beleidsdomein Volksgezondheid

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor bestuurszaken niet vereist is.

De tewerkstelling van het personeel in het kader van het steunpunt Omgeving en Gezondheid ressorteert niet onder het personeelsbestand van het Vlaamse Gewest

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- Werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- Investerings- en schuld: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- Ontvangsten: het voorstel resulteert niet in bijkomende ontvangsten;

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

De afdeling VPO van het departement Omgeving staat in voor de opvolging van het Steunpunt Omgeving en Gezondheid. Bij beschikbaar komen van resultaten wordt de communicatie ervan goedgekeurd door de stuurgroep van het steunpunt Omgeving en Gezondheid. Deze communicatie gebeurt volgens de goedgekeurde spelregels en wordt gericht naar verschillende actoren zoals de deelnemers, stakeholders en brede publiek.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

////////////////////////////////////

1° haar goedkeuring te hechten aan de oproep voor een Steunpunt Omgeving en Gezondheid, aan de voorgestelde financiering en het als bijlage toegevoegde oproepdocument, met het oog op de publicatie van de oproep;

2° haar goedkeuring te hechten aan de modelbeheersovereenkomst;

3° de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving,

a. te machtigen deze beheersovereenkomst met het door de Vlaamse Regering erkende Steunpunt te onderhandelen;

b. te gelasten deze beheersovereenkomst mee te delen aan de Vlaamse Regering;

c. te belasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal Demir

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams
minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Hilde Crevits

Bijlagen:

Bijlage 1 – Ontwerp beheersovereenkomst

Bijlage 2 – Advies Inspectie van Financiën

Bijlage 3 – Begrotingsakkoord

//